

ĐÁNH GIÁ KẾT QUẢ ĐIỀU TRỊ ĐỘT QUY TẠI BỆNH VIỆN ĐA KHOA QUỐC TẾ S.I.S CẦN THƠ 2019 - 2023

Trương Phạm Vĩnh Lễ¹, Nguyễn Đức Chính¹,
Phan Trịnh Minh Hiếu¹, Trần Chí Cường¹

TÓM TẮT

Đặt vấn đề: Đột quy là nguyên nhân chính gây tử vong tại Việt Nam, chiếm 21,7% tổng số tử vong do bệnh tật, ước lượng 150.000 người tử vong hàng năm.¹ Trong đó đột quy do thiếu máu não chiếm 85%, xuất huyết não chiếm 15%.² Bệnh viện đa khoa quốc tế S.I.S Cần Thơ đã xây dựng hệ thống cấp cứu đột quy nhằm góp phần nâng cao hiệu quả điều trị, giảm tỉ lệ tử vong. **Mục tiêu:** (i) Khảo sát đặc điểm bệnh nhân đột quy cấp nhập điều trị tại Bệnh viện đa khoa quốc tế S.I.S Cần Thơ; (ii) Đánh giá kết quả thực hiện mô hình cấp cứu đột quy cấp áp dụng tại Bệnh viện đa khoa quốc tế S.I.S Cần Thơ dựa trên các thước đo chất lượng được nêu trong hệ thống cấp bậc của giải thưởng WSO Angels sau 5 năm hoạt động. **Đối tượng và phương pháp nghiên cứu:** Chúng tôi khảo sát bệnh nhân đến cấp cứu tại Bệnh viện đa khoa quốc tế S.I.S Cần Thơ từ tháng 02/2019 đến 12/2023 có 42.521 bệnh nhân nhập viện cấp cứu đột quy. **Kết quả:** Tỉ lệ cấp cứu đột quy chiếm khoảng 44% tổng số bệnh nhân đến cấp cứu. Tỉ lệ nhồi máu não chiếm 80%, xuất huyết não chiếm 20%, thời gian vàng chiếm trung bình khoảng 21%. Xử trí cấp cứu đột quy chuyên đơn vị DSA xử trí cấp cứu 2.608 case, tiêu sợi huyết 341 case, chuyển phẫu thuật

646 case. Chụp và can thiệp lấy huyết khối động mạch não số hóa xóa nền là 793 case. Tổng số bệnh nhân thực hiện can thiệp phẫu thuật/ thủ thuật gần 16.000 lượt, trong đó can thiệp mạch não chiếm hơn 50% (8.628 case). Từ quý 3 năm 2022 đến quý 1 năm 2024, Bệnh viện đa khoa quốc tế S.I.S Cần Thơ đã 7 lần liên tiếp đạt giải thưởng “Kim cương” trong hệ thống cấp bậc của giải thưởng WSO Angels. **Kết luận:** Để đạt được và duy trì giải thưởng “Kim cương” của hệ thống cấp bậc giải thưởng WSO Angels trong cấp cứu đột quy, Bệnh viện cần cập nhật liên tục các phác đồ, chuẩn hóa quy trình cấp cứu đột quy và ứng dụng các công nghệ cao, hiện đại trong công tác chẩn đoán và điều trị đột quy, nhằm giảm tỉ lệ tử vong và tàn tật cho người bệnh.

Từ khóa: đột quy, nhồi máu não, xuất huyết não.

SUMMARY

EVALUATION OF STROKE TREATMENT RESULTS AT CAN THO S.I.S HOSPITAL FROM 2019 TO 2023

Background: Stroke is the leading cause of death in Vietnam, accounting for 21.7% of all deaths due to diseases, an estimated 150,000 deaths per year.¹ Of these, ischemic stroke constitutes 85%, while hemorrhagic stroke accounts for 15%.² S.I.S International General Hospital in Can Tho has built and implemented a stroke emergency model with the aim to enhance treatment efficacy and reduce mortality rates. **Objective:** (i) To investigate the characteristics of acute stroke patients admitted for treatment at

¹Bệnh viện Đa khoa quốc tế S.I.S Cần Thơ

Chịu trách nhiệm chính: Trương Phạm Vĩnh Lễ

Email: drletruong@dotquy.vn

Ngày nhận bài: 20/7/2024

Ngày phản biện khoa học: 5/8/2024

Ngày duyệt bài: 12/8/2024

S.I.S International General Hospital in Can Tho; (ii) To evaluate the outcomes of the acute stroke emergency model implemented at S.I.S International General Hospital in Can Tho based on the quality measures outlined in the WSO Angels Award tier system after five years of operation. **Methods:** We surveyed hospitalized patients who were admitted to the emergency department at S.I.S International General Hospital in Can Tho from February 2019 to December 2023, encompassing a total of 42,521 stroke emergency admissions. **Results:** The emergency department visits for acute stroke accounted for about 44% of the total number of emergency patients. Among these, ischemic strokes constituted 80% and hemorrhagic strokes 20%. The proportion of “golden hour” timeframe-fitted patients among acute ischemic stroke patients was about 21%. Acute stroke emergency care transferred to the DSA unit for emergency treatment in 2,608 cases, administered thrombolytic therapy in 341 cases, and transferred for surgery in 646 cases. Digital subtraction angiography and thrombectomy were performed in 793 cases. The total number of patients undergoing surgical/procedural interventions was nearly 16,000, of which endovascular interventions accounted for more than 50% (8,628 cases). From the third quarter of 2022 to the first quarter of 2024, S.I.S International General Hospital in Can Tho received the “Diamond” award in the WSO Angels Award tier system seven consecutive times. **Conclusion:** To achieve and maintain the “Diamond” status in the WSO Angels Award for acute stroke care, the hospital needs to continuously update current practices, standardize stroke emergency protocols, and apply advanced, modern technologies in stroke diagnosis and treatment, in order to reduce mortality and disability rates for patients.

Keywords: stroke, ischemic stroke, hemorrhagic stroke.

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Đột quy được gọi là tai biến mạch máu não, do thiếu máu não hay do do xuất huyết. Hiện nay, đột quy là nguyên nhân chính gây tử vong tại Việt Nam với (chiếm 21,7% tổng số tử vong do bệnh tật, ước lượng 150.000 người tử vong hàng năm).¹ Trong đó đột quy do thiếu máu não chiếm 85%, xuất huyết não chiếm 15%.²

Những yếu tố quyết định chất lượng trong cấp cứu, điều trị đột quy tiên quyết là tăng khả năng tiếp cận người bệnh, ứng dụng công nghệ cao trong chẩn đoán và điều trị, đúng phương pháp và theo dõi liên tục và lâu dài. Ngoài ra để phòng tránh sớm, bệnh nhân cần có kiến thức, phòng tránh từ xa, kiểm soát các yếu tố nguy cơ và tầm soát định kỳ. Hiểu được tầm quan trọng trong công tác chẩn đoán và điều trị đột quy, Bệnh viện đa khoa quốc tế S.I.S Cần Thơ được khánh thành và đưa vào hoạt động vào ngày 20/02/2019, với qui mô 100 giường bệnh kế hoạch, diện tích xây dựng 13.000m² phân bố trên 10 tầng. Cơ cấu tổ chức gồm 27 khoa, phòng chức năng với đội ngũ nhân lực tại bệnh viện gần 700 nhân viên gồm 132 Bác sĩ, 325 điều dưỡng, kỹ thuật viên và hơn 200 nhân viên khác.

Tại mỗi bệnh viện, quy trình hay mô hình triển khai cấp cứu đột quy trong giờ vàng có thể có sự khác nhau. Tuy nhiên, mục tiêu chung vẫn là giúp thời gian vàng cấp cứu đột quy diễn ra càng sớm càng tốt. Công tác cấp cứu và điều trị đột quy tại Bệnh viện đa khoa quốc tế S.I.S Cần Thơ đã tạo được tiếng vang lớn trong ngành đối với các bác sĩ trong và ngoài nước, cũng đã có hàng trăm bác sĩ từ các nơi trên thế giới về tại Bệnh viện để học

hỏi, chia sẻ kinh nghiệm trong vấn đề chẩn đoán và điều trị đột quy. Từ đó, góp phần nâng cao được vị thế, uy tín y tế của thành phố Cần Thơ, Đồng bằng sông Cửu Long và Việt Nam nói chung ra bạn bè quốc tế. Qua quá trình hoạt động sau 5 năm, chúng tôi tiến hành đánh giá “Mô hình cấp cứu đột quy tại Đồng bằng sông Cửu Long - 5 năm xây dựng và kết quả” với mục tiêu: Khảo sát thực mô hình cấp cứu đột quy và đánh giá kết quả thực hiện mô hình cấp cứu đột quy cấp áp dụng tại Bệnh viện đa khoa quốc tế S.I.S Cần Thơ sau 5 năm hoạt động.

II. ĐỐI TƯỢNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

Đối tượng nghiên cứu: Tất cả bệnh nhân đột quy đến cấp cứu tại bệnh viện từ năm 2019 đến 2023.

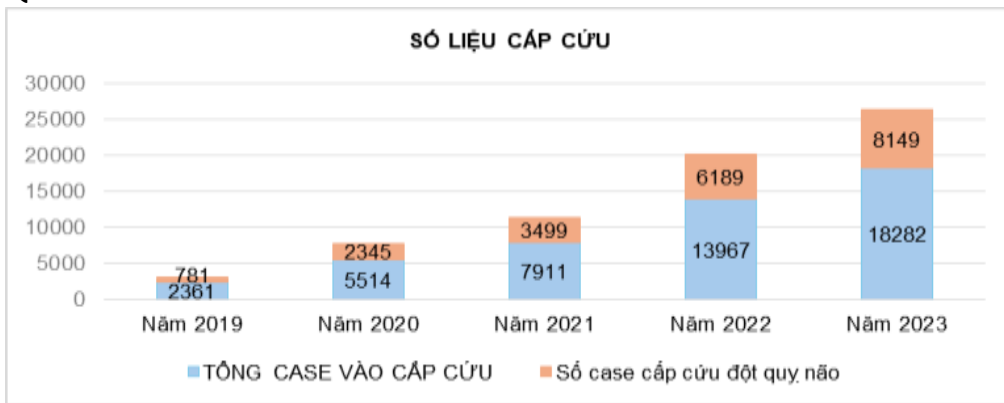
Cỡ mẫu: Tất cả hồ sơ bệnh án (HSBA) được lưu trữ trên hệ thống phần mềm và thỏa tiêu chuẩn chọn mẫu trong năm 2019 đến 2023.

Phương pháp chọn mẫu: Phương pháp chọn mẫu toàn bộ.

Thiết kế nghiên cứu: Hồi cứu mô tả cắt ngang.

Phương pháp thu thập dữ liệu: Nhập số liệu và xử lý số liệu bằng bảng tính Excel.

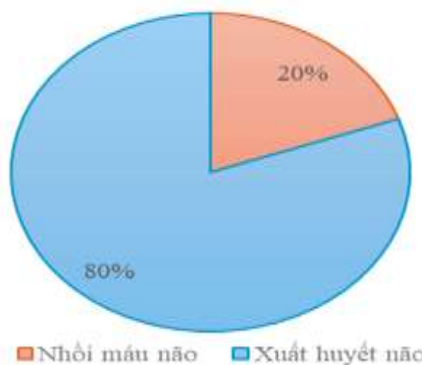
III. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU

Biểu đồ 1: Hoạt động tiếp nhận cấp cứu qua 5 năm

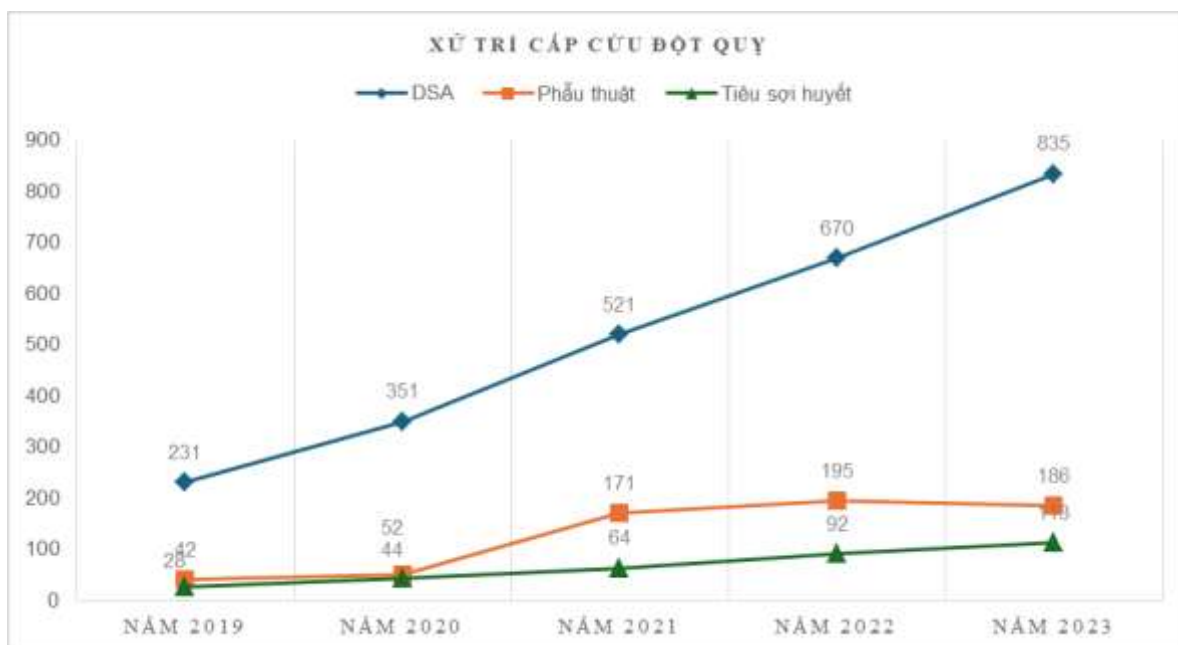
Nhận xét: Bệnh viện tiếp nhận 48.035 lượt cấp cứu, tăng đều trong từng năm, tỉ lệ cấp cứu đột quy chiếm khoảng 44% (20.963 lượt) tổng số bệnh nhân đến cấp cứu.

TỶ LỆ ĐỘT QUY THEO NGUYÊN NHÂN

Biểu đồ 2: Tỷ lệ đột quy theo nguyên nhân

Nhận xét: Tỷ lệ nhồi máu não chiếm 80%, xuất huyết não chiếm 20%.

Biểu đồ 3: Xử trí cấp cứu đột quỵ qua 5 năm

Nhận xét: Xử trí cấp cứu đột quỵ chuyển đơn vị DSA xử trí cấp cứu 2.608 case, tiêu sợi huyết 341 case, chuyển phẫu thuật 646 case.

Biểu đồ 4: Thời gian vàng và số trường hợp can thiệp hút huyết khối qua 5 năm

Nhận xét: Bệnh nhân đến cấp cứu đột quỵ trong thời gian vàng chiếm trung bình khoảng 21%, can thiệp phẫu thuật/thủ thuật gần 16.000 lượt, trong đó can thiệp mạch não chiếm hơn 50%.

Từ quý 3 năm 2022 đến quý 1 năm 2024, Bệnh viện đa khoa quốc tế S.I.S Cần Thơ đã 7 lần liên tiếp đạt giải thưởng “Kim Cương” trong hệ thống cấp bậc của giải thưởng WSO Angels.

IV. BÀN LUẬN

Trên thế giới hằng năm có 15 triệu người đột quy, riêng tại Việt Nam có hơn 200.000 case đột quy mỗi năm. Cứ mỗi 45 giây lại có một người bị đột quy, mỗi 3 phút có một người tử vong, đây cũng là nguyên nhân tử vong và gây tàn phế hàng đầu, có tới 50% số người sống sót sau đột quy không lấy lại được sự độc lập về chức năng và 20% cần được chăm sóc tại cơ sở 3 tháng sau khi khởi phát đột quy.³ Tại Việt Nam tỉ lệ tử vong do đột quy cao hơn thế giới, mỗi ngày Thành phố Hồ Chí Minh có không dưới 300 bệnh nhân đột quy, tỉ lệ đột quy ngày càng trẻ hóa, 16% xảy ra ở độ tuổi 16 - 45 tuổi.⁴

Để đáp ứng cho tiêu chuẩn thời gian vàng cho cấp cứu đột quy, Bệnh viện đã thành lập khoa Hồi sức cấp cứu là đơn vị cấp cứu thường trực 24/7 tiếp nhận tất cả các bệnh nhân tự đến, từ khoa khám cũng như từ các tuyến khác chuyển đến. Bệnh viện đã xây dựng phác đồ cấp cứu đột quy theo khuyến cáo của Bộ Y tế, Hội đột quy Việt Nam, ... và ứng dụng công nghệ thông minh, tổ chức quy trình cấp cứu từ nhận bệnh, thăm khám, xử trí cấp cứu, các cận lâm sàng thực hiện gần như tại chỗ, cho kết quả nhanh, giảm thiểu thời gian chẩn đoán, giúp cấp cứu cho bệnh nhân nhanh chóng, hiệu quả, nhằm cấp cứu đột quy kịp thời, thực hiện các biện pháp can thiệp khác nhau như dùng thuốc tiêu sợi huyết, can thiệp mạch lấy cục máu đông, bít tắc mạch máu bị vỡ hoặc phẫu thuật lấy khối máu tụ... nhằm cứu sống và hạn chế tối đa các biến chứng cho người bệnh, giảm tỉ lệ tử vong ở mức thấp nhất. Khi người bệnh bị đột quy, cấp cứu càng sớm thì tỉ lệ thành công và phục hồi sau đột quy càng cao, thời gian

vàng cấp cứu đột quy tùy thuộc vào thể loại đột quy và thời điểm mà người bệnh được đưa đến bệnh viện. Trong 3 - 6 giờ đầu tiên sau khi đột quy xảy ra là thời điểm tốt nhất để thực hiện cấp cứu đột quy bằng thuốc tiêu sợi huyết đường tĩnh mạch. Sau 6 giờ và có thể mở rộng lên đến 24 giờ, kỹ thuật thường được áp dụng để cấp cứu đột quy là can thiệp mạch, phẫu thuật...

Trong 5 năm hoạt động, khoa cấp cứu tại bệnh viện đã tiếp nhận hơn 48.000 lượt cấp cứu, trong đó cấp cứu đột quy 20.963 lượt (chiếm khoảng 44%), tỉ lệ nhồi máu não chiếm 80%, xuất huyết não chiếm 20%. Tỉ lệ bệnh nhân đến trong thời gian vàng tăng từ 13% (2019) lên 22% (2023). Theo số liệu từ trung tâm cấp cứu đột quy Bệnh viện Bạch Mai, “mỗi ngày Trung tâm tiếp nhận đến 50 bệnh nhân đột quy, có ngày cao điểm khoảng 55 bệnh nhân, tuy nhiên trong đó chỉ khoảng 20% bệnh nhân đến viện trong thời gian vàng”.⁵ Để tăng tỉ lệ này một trong những vấn đề rất khó khăn đòi hỏi phải tốn nhiều công sức, nhân lực, quy trình, máy móc trang thiết bị đầy đủ và đặc biệt là công tác truyền thông, giáo dục sức khỏe giúp người dân nhận diện sớm các dấu hiệu của đột quy và chuyển bệnh nhân đến cơ sở y tế kịp thời.

Sau khi tiếp nhận bệnh nhân cấp cứu đột quy đã chuyển đơn vị DSA can thiệp xử trí cấp cứu 2.608 case, sử dụng thuốc tiêu sợi huyết cấp cứu cho 341 case, chuyển phẫu thuật 646 case. Số bệnh nhân thực hiện chụp và can thiệp lấy huyết khối động mạch não số hóa xóa nền là 793 case. Tổng số bệnh nhân thực hiện can thiệp phẫu thuật/ thủ thuật gần 16.000 lượt, trong đó can thiệp mạch não chiếm hơn 50% (8.628 case). Các kỹ thuật

chiếm tỉ lệ cao như chụp mạch não số hóa xóa nền; Chụp, nong và đặt stent động mạch vành lướt; Chụp động mạch vành; Chụp và can thiệp lấy huyết khối động mạch não số hóa xóa nền; Chụp, nong và đặt stent điều trị hẹp động mạch ngoài sọ (mạch cảnh, đốt sống) số hóa xóa nền; Chụp, nong và đặt stent điều trị hẹp động mạch nội sọ số hóa xóa nền; Chụp và nút phình động mạch não số hóa xóa nền;...

Hệ thống cấp bậc giải thưởng của WSO Angels đưa ra thước đo chất lượng “Kim cương” trong cấp cứu đột quy cấp với các yêu cầu khắt khe: tỉ lệ bệnh nhân đột quy do thiếu máu não cục bộ được điều trị với thời gian từ lúc nhập viện đến khi được điều trị thuốc tiêu sợi huyết ≤ 60 phút (thời gian cửa - kim) phải đạt từ 75% trở lên, trong đó tỉ lệ bệnh nhân đột quy do thiếu máu não cục bộ được điều trị với thời gian từ lúc nhập viện đến khi được điều trị thuốc tiêu sợi huyết ≤ 45 phút phải đạt từ 50% trở lên; tỉ lệ bệnh nhân đột quy do thiếu máu não cục bộ được điều trị với thời gian từ lúc nhập viện đến khi được điều trị can thiệp lấy huyết khối ≤ 120 phút (thời gian cửa - bẹn) phải đạt từ 75% trở lên, trong đó tỉ lệ bệnh nhân đột quy do thiếu máu não cục bộ được điều trị với thời gian từ lúc nhập viện đến khi được điều trị can thiệp lấy huyết khối ≤ 90 phút phải đạt từ 50% trở lên; tỉ lệ bệnh nhân làm thủ thuật tái tạo dòng chảy trong cục nghẽn trên tổng tỉ lệ bị thiếu máu não cục bộ phải đạt từ 25% trở lên; tỉ lệ của tất cả các bệnh nhân nghi ngờ bị đột quy được làm thủ thuật chẩn đoán hình ảnh CT/MRI phải đạt từ 90% trở lên; tỉ lệ số bệnh nhân đột quy được sàng lọc chứng khó nuốt phải đạt 90% trở lên; tỉ lệ bệnh nhân đột quy

do thiếu máu cục bộ không do rung nhĩ/ đột quy TIA được kê đơn thuốc chống huyết khối khi xuất viện phải đạt từ 90% trở lên; số bệnh nhân đột quy do thiếu máu cục bộ do rung nhĩ/ đột quy TIA được kê đơn thuốc chống huyết khối khi xuất viện phải đạt từ 90% trở lên và bệnh nhân đột quy được điều trị trong khoa đột quy chuyên ngành hoặc phòng hồi sức cấp cứu trong thời gian nằm viện.⁶ Bệnh viện đã nỗ lực không ngừng duy trì 7 quý liên tiếp đạt chuẩn kim cương trong cấp cứu đột quy. Được biết có gần 8.000 Bệnh viện trên thế giới đăng ký xếp hạng và Bệnh viện đa khoa quốc tế S.I.S Cần Thơ là 1 trong 40 Bệnh viện đạt tiêu chuẩn kim cương, tiêu chuẩn hàng đầu trên thế giới về chẩn đoán và điều trị đột quy. Đây là sự ghi nhận vì những cố gắng không ngừng của Bệnh viện trong việc nâng cao chất lượng điều trị, chăm sóc cho bệnh nhân đột quy, từ đội ngũ nhân viên y tế được đào tạo chuyên sâu và luôn áp dụng những phương pháp và công nghệ tiên tiến.

Với mục tiêu giảm tỉ lệ tử vong và tàn phế do đột quy, nhất là tại khu vực Miền Tây, Bệnh viện chúng tôi luôn sẵn sàng 24/7 trong việc cấp cứu, can thiệp đột quy, tạo kết nối và phát triển mạng lưới cấp cứu đột quy với tất cả các Bệnh viện tại Đồng bằng sông Cửu Long. Theo thống kê từ năm 2020 - 2023, Bệnh viện tiếp nhận gần 5.000 lượt chuyển viện từ các Bệnh viện khác, tăng từ 747 lượt (năm 2020) lên 1.661 lượt (năm 2023). Trong 3 năm (2021 - 2023) Bệnh viện tiếp nhận hơn 12.300 cuộc gọi cấp cứu khẩn, trong đó hơn 690 cuộc gọi xe cấp cứu ngoại viện, trung bình khoa cấp cứu tiếp nhận khoảng 386 cuộc gọi mỗi tháng. Tại Bệnh

viện đa khoa thành phố Cần Thơ trong hoạt động tiếp nhận hơn 2.600 bệnh nhân cấp cứu mỗi tháng, trong đó 61% bệnh nhân tự đến, 38% đến từ các bệnh viện khác, 1% cấp cứu ngoại viện.⁷

V. KẾT LUẬN

Qua đánh giá về mô hình cấp cứu đột quy tại Bệnh viện đa khoa quốc tế S.I.S Cần Thơ tiếp nhận cấp cứu hơn 48.000 lượt cấp cứu, trong đó cấp cứu đột quy 20.963 lượt (chiếm khoảng 44%), tỉ lệ nhồi máu não chiếm 80%, xuất huyết não chiếm 20%. Tỉ lệ bệnh nhân được cấp cứu trong thời gian vàng tăng dần từ năm 2019 đến năm 2023.

Xử trí chuyên đơn vị DSA can thiệp xử trí cấp cứu 2.608 case, sử dụng tiêu sợi huyết cấp cứu cho 341 case, chuyển phẫu thuật 646 case. Số bệnh nhân thực hiện chụp và can thiệp lấy huyết khối động mạch não số hóa xóa nền là 793 case. Bệnh viện đã nỗ lực không ngừng duy trì 7 quý liên tiếp đạt chuẩn kim cương trong cấp cứu đột quy.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Bộ Y tế.** Hướng dẫn chẩn đoán, điều trị phục hồi chức năng cho bệnh nhân đột quy. Bộ Y tế, Hà Nội, 2018.
- Family Caregiver Alliance:** <https://www.caregiver.org/vi/resource/dot-quy-stroke/>. Accessed July 8, 2024.
- World Health Organization:** The 10 leading causes of death by broad income group. <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/the-top-10-causes-of-death>. Published December 9, 2020. Accessed July 8, 2024.
- Bộ Y tế.** Hội nghị đột quy quốc tế năm 2022 với chủ đề "Thách thức và cơ hội" diễn ra ngày 5/11/2022 ở Hà Nội. https://moh.gov.vn/tin-noi-bat/-/asset_publisher/3Yst7YhbKA5j/content/moi-nam-viet-nam-co-khoang-200-000-ca-ot-quy-nhieu-nguoi-tre-tuoi-mac-benh-nguy-hiem-nay. Published November 5, 2022. Accessed July 8, 2024.
- Sức Khỏe Và Đời Sống.** Khánh thành công trình cải tạo Trung tâm Đột quy, Bệnh viện Bạch Mai diễn ra chiều nay - 6/5/2024. <https://suckhoedoisong.vn/moi-ngay-50-60-benh-nhan-dot-quy-nhap-vien-3-khuyen-cao-phong-chong-can-biet-169240506184226067.htm>. Published May 6, 2024. Accessed July 8, 2024.
- Angels Initiative:** <https://vn.angels-initiative.com/angels-awards/wso-award-winners>. Accessed July 16, 2024.
- Đặng Văn Hải.** Thực trạng hoạt động tại khoa Hồi sức cấp cứu Bệnh viện đa khoa thành phố Cần Thơ. 2023; Hội thảo nâng cao năng lực phối hợp cấp cứu ngoại viện 115 cho các bệnh viện trong khu vực Đồng bằng sông Cửu Long.